

การบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

ฉัตรฎาพร ภูมิรินทร์^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ สราวุธ เศรษฐขจร¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*Chph1794@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักการรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความเสมอภาค และด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .73 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักการรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักประสิทธิผล ส่วนด้านหลักประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) แนวทางการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลพบว่า ผู้บริหารมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งด้านประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และการตอบสนอง มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน พร้อมทั้งยึดหลักนิติธรรม ความเสมอภาค และการสร้างฉันทามติ เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล โรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร

The Administration Based on Good Governance Principles of Anuban Muang Chumphon Watsubannimit School under Chumphon Primary Educational Service Area Office 1

Chatchadaporn Phummarin^{1*} Niran Sutheeniran¹ and Sarayuth Sethakhajorn¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*Chph1794@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were 1) To study and guidelines for the administration based on good governance principles of Anuban Muang Chumphon Watsubannimit School under Chumphon Primary Educational Service Area Office 1. 2) To study guidelines for the administration based on good governance principles of Anuban Muang Chumphon Watsubannimit School under Chumphon Primary Educational Service Area Office 1. Were included in 10 aspects : effectiveness, efficiency, responsiveness, accountability, transparency, participation, decentralization, rule of law, equity, and consensus orientation. The population comprised 104 teachers in the 2025 academic year. The research instruments included a five-point Likert scale questionnaire, with an Item-Objective Congruence (IOC) index of 1.00 and overall reliability coefficient of .73 and a semi-structured interview form. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed 1) That the overall level of the administration based on good governance across all ten aspects was at a high level. When considered by aspect, the highest mean was found in rule of law, followed by accountability, responsiveness, consensus orientation, decentralization, participation, equity, responsiveness and effectiveness. Efficiency had the lowest mean score. 2) The guidelines for administration based on good governance indicate that administrators should manage the organization systematically in accordance with the principles of Good Governance, encompassing effectiveness, efficiency, and responsiveness. Roles and responsibilities are clearly defined, with transparency ensured through open information disclosure, while participation from all stakeholders is encouraged in decision-making and organizational development. Furthermore, the administration adheres to the principles of the rule of law, equity, and consensus-building, ensuring fairness and efficiency in management.

Keywords: Good Governance, AnubanMuang Chumphon Watsubannimit School

บทนำ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้นำหลักการบริหารงานที่ดีหรือธรรมาภิบาล มาบรรจุไว้ในมาตรา 76 วรรคหนึ่ง “รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีโดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็วไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ “วรรคสอง “รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” และวรรคสาม “รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [1]

การกำหนดให้สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 นั้นทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ เมื่อสถานศึกษามีอำนาจการบริหารสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดไว้จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่สถานศึกษาต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมายึดในการบริหารงานสถานศึกษาอันได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นอนาคต มาใช้ในการบริหารงาน ทั้งนี้ก็เพราะการบริหารสถานศึกษานั้นต้องมีการบริหารความโปร่งใส สามารถตรวจสอบการทำงานได้อย่างมีคุณภาพ และอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล จึงจะเป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวโน้ม สภาพปัญหาและความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์นำไปสู่ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กรหรือหน่วยงาน และเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่เป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภท ทุกระดับไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษา องค์กรทางสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งหมด ชีระ รุญเจริญ [2]

หลักธรรมาภิบาลกับการศึกษาการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมทางการศึกษา นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพราะจะช่วยให้มีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาหน่วยงานทางการศึกษาและบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ อาทิ การสร้างหลักอันเหมาะสมของท้องถิ่นที่ทันสมัย ทันโลกผสมผสานกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ทำให้เกิดการประหยัดการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ อาทิ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ เพราะทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาโดยเข้ามามีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบมีผลทำให้ การจัดการศึกษาในท้องถิ่นดีขึ้น สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้าง ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีพ.ศ. 2542 ไว้ในข้อ 4 หลักการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีที่ระบุไว้ในข้อย่อย 4.2 ว่าในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือ ส่งเสริมให้สังคมเป็นฐานของหลักสำคัญ 10 ประการ คือ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นอนาคต โดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วม เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความต้องการไปสวนสาธารณะ การประชาสัมพันธ์การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ กระทรวงศึกษาธิการ [3]

โรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,037 คน จำนวนครูผู้สอนทั้งสิ้น 104 คน ซึ่งเป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่พิเศษ มีการส่งเสริมการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงเป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของโรงเรียน เพื่อดำเนินการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยครูได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญ กำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ข้อมูลที่ได้จะนำมาใช้ในการวางแผนการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป จากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร ปีการศึกษา 2567 Self-Assessment Report : SAR พบว่าแนวทางการพัฒนาในการประเมินครั้งต่อไป ในด้านการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร ควรพัฒนาส่งเสริมด้านหลักการตอบสนอง ควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบัน และความต้องการ เพื่อกำหนดเป็นนโยบายและแนวทางในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยการเขียนเป็นแผนงานหรือโครงการ กำหนดทางเลือก กำหนดกิจกรรมและจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา โดยให้ครูได้มีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลให้กับฝ่ายบริหารของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ในการวางแผนการบริหารการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 104 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา จำนวน 104 คน ที่ศึกษาจากประชากรทั้งหมดโดยไม่สุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Census) มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ประกอบด้วย 10 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1)ด้านหลักประสิทธิผล จำนวน 9 ข้อ 2)ด้านหลักประสิทธิภาพ จำนวน 8 ข้อ 3)ด้านหลักการตอบสนอง จำนวน 10 ข้อ 4)ด้านหลักการรับผิดชอบ

จำนวน 11 ข้อ 5)ด้านหลักความโปร่งใส จำนวน 11 ข้อ 6)ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำนวน 10 ข้อ 7)ด้านหลักการกระจายอำนาจ จำนวน 10 ข้อ 8)ด้านหลักนิติธรรม จำนวน 11 ข้อ 9)ด้านหลักความเสมอภาค จำนวน 11 ข้อ และ 10)ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ จำนวน 9 ข้อ รวมทั้งฉบับ จำนวน 100 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีลักษณะแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ตอนที่ 2 สอบถามแนวทางการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ประกอบด้วย 10 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1)ด้านหลักประสิทธิภาพ 2)ด้านหลักประสิทธิภาพ 3)ด้านหลักการตอบสนอง 4)ด้านหลักการรับผิดชอบ 5)ด้านหลักความโปร่งใส 6)ด้านหลักการมีส่วนร่วม 7)ด้านหลักการกระจายอำนาจ 8)ด้านหลักนิติธรรม 9)ด้านหลักความเสมอภาค และ 10)ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดแนวคิดการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 10 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านหลักประสิทธิภาพ 2)ด้านหลักประสิทธิภาพ 3)ด้านหลักการตอบสนอง 4)ด้านหลักการรับผิดชอบ 5)ด้านหลักความโปร่งใส 6)ด้านหลักการมีส่วนร่วม 7)ด้านหลักการกระจายอำนาจ 8)ด้านหลักนิติธรรม 9)ด้านหลักความเสมอภาค 10)ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1 เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญทุกคนให้คะแนน +1 ในทุกข้อคำถาม

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนอนุบาลชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .732

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปใช้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวน 104 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 เพื่อแจก

แบบสอบถามให้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวน 104 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 104 ฉบับ เก็บคืนได้ 104 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาด้วยตนเองจำนวน 3 ฉบับ เก็บคืนได้ จำนวน 3 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากระดับการบริหารโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และวุฒิการศึกษา โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับการบริหารโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ใน 10 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักประสิทธิภาพ 2) ด้านหลักประสิทธิภาพ 3) ด้านหลักการตอบสนอง 4) ด้านหลักการรับผิดชอบ 5) ด้านหลักความโปร่งใส 6) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 7) ด้านหลักการกระจายอำนาจ 8) ด้านหลักนิติธรรม 9) ด้านหลักความเสมอภาค 10) ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด [4]

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวม 10 ด้าน

(N=104)

การบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านหลักประสิทธิภาพ	4.26	0.49	มาก	9
2	ด้านหลักประสิทธิภาพ	4.25	0.73	มาก	10
3	ด้านหลักการตอบสนอง	4.58	0.68	มากที่สุด	3
4	ด้านหลักการรับผิดชอบ	4.37	0.73	มาก	8
5	ด้านหลักความโปร่งใส	4.66	0.67	มากที่สุด	2
6	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.41	0.67	มาก	6
7	ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.42	0.68	มาก	5
8	ด้านหลักนิติธรรม	4.92	0.62	มากที่สุด	1
9	ด้านหลักความเสมอภาค	4.40	0.62	มาก	7
10	ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	4.43	0.68	มาก	4
รวม		4.35	0.66	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า หลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.92$) รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส ($\mu=4.66$) ส่วนด้านหลักประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.25$)

2. การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโดยยึดหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 นำเสนอในรูปของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า ผู้บริหารมีการบริหารงานตามหลักสูตรมาภิบาลอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งด้านประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และการตอบสนอง มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน พร้อมทั้งยึดหลักนิติธรรม ความเสมอภาค และการสร้างฉันทามติ เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการบริหารโดยยึดหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส ส่วนด้านหลักประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตรให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานภายใต้กรอบของกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยมีการกำหนดแนวปฏิบัติในการบริหารงานไว้อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และเป็นลายลักษณ์อักษร ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และการบริหารทั่วไป การดำเนินงานทุกขั้นตอนเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ มีการใช้อำนาจหน้าที่อย่างถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ ส่งผลให้การตัดสินใจของผู้บริหารตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายมากกว่าความคิดเห็นส่วนบุคคล

นอกจากนี้ โรงเรียนยังให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ โดยมีการกำหนดเกณฑ์และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น การแต่งตั้งโยกย้าย การพิจารณาความดีความชอบ และการดำเนินการทางวินัย ซึ่งล้วนเป็นไปตามระเบียบที่กำหนด อีกทั้งยังมีการสื่อสารและชี้แจงสิทธิ หน้าที่ รวมถึงขั้นตอนการดำเนินงานให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้มีการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือร้องเรียนตามกระบวนการที่เป็นธรรม ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษา ตลอดจนมีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทและนโยบายที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่ยึดหลักนิติธรรมอย่างแท้จริง อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งเสริมให้สถานศึกษามีความเป็นธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพในการบริหารงานในทุกมิติอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานที่เปิดเผย ตรวจสอบได้ และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง โดยโรงเรียน มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวปฏิบัติต่าง ๆ อย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งมีการเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญ เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ รายงานผลการดำเนินงาน และข้อมูลด้านวิชาการ ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ของโรงเรียน บัญชีประชาสัมพันธ์ และการประชุมผู้ปกครอง ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างสะดวกและต่อเนื่อง นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีการดำเนินการด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงบประมาณอย่างโปร่งใส โดยมีหลักฐานและเอกสารประกอบการพิจารณาที่สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และครบถ้วน ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษา โรงเรียนยังเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ รวมถึงมีช่องทางรับฟังความคิดเห็นและข้อร้องเรียนที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีการชี้แจงข้อสงสัยด้วยข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา และรายงานผลการดำเนินงานหรือการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม การดำเนินงานดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการบริหารที่ยึดหลักความโปร่งใสอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ส่วนเกี่ยวข้อง และสนับสนุนให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ในทุกมิติอย่างยั่งยืน และการบริหารโดยยึดหลักประสิทธิภาพ

โรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตรยังมีประเด็นที่สามารถพัฒนาให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรได้ดียิ่งขึ้น โดยโรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน รวมทั้งมีการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร เวลา และวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ในบางกระบวนการยังพบว่าการใช้ทรัพยากรอาจยังไม่เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การดำเนินโครงการบางกิจกรรมที่มีความซ้ำซ้อน หรือการใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ยาวนานกว่าที่ควร ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยของงานสูงขึ้น โรงเรียนได้มีความพยายามในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความกระชับและคล่องตัวมากขึ้น โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลและลดขั้นตอนการดำเนินงาน รวมทั้งมีการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาศักยภาพในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ยังมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างรอบคอบ มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดความคุ้มค่าและลดความสูญเปล่า ตลอดจนมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงานและส่งเสริมความพึงพอใจของบุคลากร อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร การดำเนินงานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแม้ด้านประสิทธิภาพจะมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่สถานศึกษายังคงให้ความสำคัญและมีแนวทางในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุดและสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิรันดร์ สุธีรินทร์ [5] ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษามีต่อสถานศึกษาในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เอื้ออำนวยให้องค์กรมีวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตชัดเจน ทำให้มีผลลัพธ์ที่ดีสูง ได้พัฒนาความคิดของผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหาร มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นรูปแบบ และเกิดความริเริ่มสร้างสรรค์เป็นการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเป็นที่สังเกตได้ว่า หากไม่มีการบริหารหรือการจัดการแล้ว การดำเนินงานของสถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมายจนไม่สามารถดำเนินงานได้ การบริหารสถานศึกษาโดยเป็นสถาบันที่รับผิดชอบในการสร้างเสริมบุคลิกภาพ อุบิสัย และความรู้ความสามารถให้แก่พลเมืองทั้งชาติ ขณะเดียวกันก็มีหน้าที่เตรียมเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอีกด้วย จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมาก โดยให้งานหรือภารกิจต่าง ๆ ได้ดำเนินอย่างเป็นระบบ และมีระเบียบ สามารถเรียงลำดับความสำคัญและความรีบด่วนของงานได้ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากการดำเนินงานนั้นต้องอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรที่ไม่ใช่มนุษย์ และมีจำนวนจำกัด ผู้รับผิดชอบต้องหาทางใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์หรือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยความสำคัญ ความเร่งด่วน และวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเป็นเครื่องตัดสินใจ และการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีทิศทางหรือเป้าหมายที่แน่ชัด ในการจัดการจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ให้แน่ชัด จุดประสงค์จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา ว่าจะเป็นไปในทิศทางใด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ การบริหารสถานศึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา และต่อการพัฒนาทุก ๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ และก๊อด [6] ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นการอำนวยความสะดวก และการดำเนินการเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทั้งหมดของสถานศึกษา โดยจะต้องคำนึงถึงผลสุดท้ายของการศึกษาเป็นสำคัญ และการควบคุมการจัดการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครู นักเรียน แผนการสอน หลักสูตร กิจกรรม วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และการแนะแนว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูรินทร์ อินทร์รักษ์ [7] ได้ศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาข้าราชการครู พนักงานราชการทั่วไป ครูอาสาสมัคร ครู กศน.ตำบล จำนวนทั้งสิ้น 108 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลัก

ธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดราชบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย

จากผลการวิจัยแนวทางการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า

1. ด้านหลักประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนครอบคลุม 4 ด้านหลัก พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างเป็นระบบ ทำให้การดำเนินงาน มีทิศทางเดียวกัน มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบาย พร้อมทั้งนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายในการขับเคลื่อนงานร่วมกัน และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

2. ด้านหลักประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี โดยส่งเสริมความร่วมมือ ความสุข และความผูกพันของบุคลากร อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ควบคู่กับการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมีการมอบหมายงานให้สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสนับสนุนการออกแบบโครงสร้างและระบบงานที่เอื้อต่อความสำเร็จขององค์กร ส่งผลให้สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านหลักการตอบสนอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะจัดสรรทรัพยากรเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม ควบคู่กับการกำหนดระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน โดยมีตัวชี้วัดและระยะเวลาที่เป็นระบบ พร้อมทั้งจัดประชุมติดตามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างทันการณ์ นอกจากนี้ยังนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสื่อสารและรายงานผล เพื่อให้ข้อมูลเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการติดตามและสะท้อนความคิดเห็น และมีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งผลให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามที่กำหนด

4. ด้านหลักการรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรอย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ พร้อมทั้งกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลสำคัญของสถานศึกษา เช่น แผนพัฒนาการศึกษา งบประมาณ และผลการดำเนินงานอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ผ่านช่องทางที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังมีระบบติดตามและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และความรับผิดชอบในการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะชี้แจงข้อสงสัยด้วยข้อมูลข้อเท็จจริง โดยจัดเตรียมและเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา พร้อมใช้เอกสารหลักฐานประกอบการอธิบายอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังกำหนดช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงข้อมูลได้ทั่วถึง และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถสอบถามและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ อีกทั้งมีการติดตามและทบทวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือในการบริหารงานของสถานศึกษา

6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน โดยเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประชุมและการระดมสมอง พร้อมเปิดโอกาสให้เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา มีการรวบรวมและวิเคราะห์ความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการวางแผนร่วมกันให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้าง เคารพความคิดเห็นที่หลากหลาย ส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ บทบาท และความรับผิดชอบของบุคลากรอย่างชัดเจน โดยจัดโครงสร้างการบริหารงานเป็นระบบตามสายบังคับบัญชา พร้อมมีคำสั่งมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติงาน อีกทั้งมีการมอบอำนาจการตัดสินใจในระดับที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการส่งเสริมการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม เพื่อลดความซ้ำซ้อนและสร้างความเข้าใจร่วมกัน

8. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมียึดถือกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ของทางราชการเป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยเฉพาะการแต่งตั้งและโยกย้ายที่เป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด ควบคู่กับการพิจารณาความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของบุคลากร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและโปร่งใส อีกทั้งมีการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ถูกต้อง พร้อมจัดทำเอกสารหลักฐานอย่างครบถ้วนเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และเหตุผลในการดำเนินการให้บุคลากรรับทราบอย่างชัดเจน

9. ด้านหลักความเสมอภาค ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของบุคลากรแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสม โดยยึดหลักความเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสในการพัฒนาอย่างเท่าเทียม พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เคารพความแตกต่างและความเท่าเทียมในองค์กร อีกทั้งมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม ส่งผลให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมสำหรับผู้เรียนทุกคน

10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม โดยใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และเหตุผลเป็นฐานในการพิจารณา เพื่อลดอคติและข้อขัดแย้ง ควบคู่กับการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ การรับฟัง และการเคารพซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังใช้กระบวนการเจรจา และการประนีประนอมอย่างสร้างสรรค์ เพื่อแสวงหาข้อยุติร่วมกันที่เป็นธรรมและยอมรับได้ อีกทั้งมีการติดตามและทบทวนการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารงานเกิดความเข้าใจร่วมและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอื่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1

2. ควรมีการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในระดับจังหวัดชุมพร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในระดับจังหวัดได้อย่างเหมาะสม

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้แนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณ นิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพแนวทางการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

สรุปผล

การบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า การบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษาภายใต้กรอบของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด มีการบริหารจัดการที่มีมาตรฐานเดียวกัน มีความยุติธรรม และได้รับความเชื่อมั่นจากสังคมเปิดโอกาสให้ใช้สิทธิอุทธรณ์หรือร้องเรียนตามกระบวนการที่กำหนด โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม คัดค้าน และสิทธิของผู้เรียน ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการประเมินผลงานการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมาย การบริหารงบประมาณ และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมาย มีการบังคับใช้กฎระเบียบเป็นไปอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ใช้ดุลยพินิจเกินขอบเขต กำหนดอำนาจหน้าที่ ขั้นตอน และเกณฑ์การพิจารณาไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร มีการดำเนินงานที่ครอบคลุมถึงการออกคำสั่ง การพิจารณาทางวินัยให้เป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมาย ไม่อาศัยความเห็นส่วนบุคคลเป็นที่ตั้งในการตัดสินใจ มีการแจ้งสิทธิ หน้าที่ และระยะเวลาดำเนินการแก่ผู้เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน และแต่งตั้งโยกย้ายให้เป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมาย รองลงมาคือ ด้านหลักความโปร่งใส ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการดำเนินงานของสถานศึกษาที่กำหนดขั้นตอน วิธีการ และเกณฑ์การพิจารณาไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ประกาศนโยบาย แผนปฏิบัติการ งบประมาณ ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน และผลการดำเนินงานประจำปีให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้สะดวก มีการประกาศรายการจัดซื้อจัดจ้าง ผลการคัดเลือกบุคลากรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้สะดวก สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล หลักฐานประกอบการตัดสินใจ และกระบวนการอนุมัติได้ทุกขั้นตอน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เปิดรับข้อเสนอแนะหรือข้อร้องเรียนผ่านช่องทางที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ การบันทึกข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และมีการชี้แจงข้อสงสัยด้วยข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริง

เอกสารอ้างอิง

- [1] Office of the Basic Education Commission. (2013). *Manual for School Administration in the Juristic Person Development Project*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (In Thai)
- [2] Theera Runcharoen. (2010). *School Administration in the Era of Educational Reform*. Bangkok: Thanaplace. (In Thai)
- [3] Ministry of Education. (2019). *Ministerial Regulation on Educational Quality Assurance B.E. 2561 (2018)*. Bangkok: Royal Gazette. (In Thai)
- [4] Srisa-ard, B. (2017). *Introduction to research (10th ed.)*. Suwiryasarn. (In Thai)
- [5] Niran Suthinirun. (2025). *Educational Administration and Quality Assurance*. Bangkok: Bansomdej-chaopraya Rajabhat University. (In Thai)
- [6] Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*, New York: McGraw-Hill Book.
- [7] Phurin Inrak. (2025). *Administration Based on Good Governance Principles of Educational Institutions under the Office of Learning Encouragement, Ratchaburi Province*. *Journal of Educational Administration, Silpakorn University*, 16(2), 178–195. (In Thai)